

RITOÓK JÁNOS

LÁTOMÁS A NAGYKÚTNÁL

Képzletbeli monológ
a l'Arc de Triomphe alatt

Porcfüvek zizzenése fakó homok fölött.
Gyökéren botladozva egy-egy tévedt bogár.
A levegő már fülledt. Az egész táj kopár.
Nincsen virág. Nincs élet. Itt csak a szél zörög.

A pusztán átlebegő alkonyatban
ott ülnek a Nagykút körül
ifjú barátaim.
Lábukat maguk alá húzták,
karjukkal térdre támaszkodva,
fejük előrebiccent,
és hosszú, boncos hajjal
tenyérrnyi sátrat emelnek maguk elé.
S e sátor mélyéről
hallatszik mormolásuk.

Ott ülnek órák óta.
Ott ülnek napok óta.
Ott ülnek évek óta.
Ott ülnek mozdulatlanul.

És mindig újak jönnek.
És mindig nő a számuk,
És egyre többen fújják
a hallhatatlan szavú zsoldárt.

Aztán tegnapelőtt
az ősz megváltó odaérkezett.
Megállt, a kútkávéra dőltén,
s így kiáltott a mélybe:
„Ó Szent Kutunk megváltó hús vize,
emelkedj hozzánk isteni italként,
elég volt már a megkínzattatásból,
cserepes szánkat szánjad,
szikkadó nyelvünk nyugtasd,
égő gyomrunkat gyógyítsd,
és úzd el éber éjeinket!”

Az ősz megváltót
kövekkel megdobálták.

Aztán tegnap
a fehér leplű jótanácsos odaérkezett.
Megállt, ujját a kútkávéra tette,
s derűsen körbenézve így szólt:
„Testvéreim, e kút
— bár vize bűzös és használhatatlan —
jelen s jövő örömeink forrása!
Tápázkodjatok hát fel, jó testvéreim,
borús ködöket látni nincs okunk,
induljunk útnak, s lesz a kútnak
harcunk nyomában ezentúl édes vize!”

A fehér leplű jótanácsost
kövekkel megdobálták.

Aztán ma reggel
a szürkeruhás munkás odaérkezett.
Ládáját a kúthoz támasztva,
a mélybe akart ereszkedni
tisztító szerszámaival.
Mikor a messzire villogó új vederrel
a kútkávéra hágott,
csak ennyit mondott:
„Segít-e valaki közületek?”

A szürkeruhás munkást
kövekkel megdobálták.

Aztán már nem jött senki
a por alá feledkezett ösvényen.
De koradélután
felállott hirtelen
a legsápadtabb arcú
ifjú barátaim köréből.
Hosszú haját hátravetette,
a szeme furcsán csillogott,
s így szólt a többihez:
„Úgy döntöttem, fiúk, hogy elmegyek.
Itt ültem meggörnyedve évekig,
hátam sajog, aszott minden tagom,
hajam tövében hangyaraj nyüzsög,
repedt cipőm megtelt sebző homokkal,
fülem zúg, torkomnak a hang is fáj...
Itt ültünk a Nagykút körül
szétmálló hit-romok között,
s hittük, hogy lesznek csodák e világon:
a magma lent a mélyben majd megindul,
egyszer moccanni kezd a föld alattunk,
és mindent rázkódtató remegéssel
elindul kettéhasadt rétegek között

a testünk-lelkünk gyógyító vizet
gyöngyöztető bűvópatak
beleömlni régóta kiszáradt
és mégis őrizve-vigyázott nagykutunkba ...

A savas kilátástalanság
rojtosra rágta bennem a reményt,
s most nem tehetek mást: útra kelek,
oda messze, a láthatár mögött magasló,
sejtett, dús lombú erdőrengetegbe,
mert álmaimban hosszú éjszakákon át
(miért is nem beszéltem nektek álmaimról?)
azt láttam, hogy ott fent, a fák között,
várt forrásunkat megtalálhatom ...“

A sápadt arcút
kövekkel megdobálták,
tüskékkel teleszórták,
zsebébe trágyát tömtek,
a testét megköpdösték,
aztán megrúgdosták —
és visszaültek szótlanul ...

— — — — —
Porcfüvek zizenése fakó homok fölött.
Gyökéren botladozva egy-egy tévedt bogár.
A levegő már fülledt. Az egész táj kopár.
Nincsen virág. Nincs élet. Itt csak a szél zörög.

Jakabovits Miklós: Tánc

